

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

Apare: DUMINECA

Prețul Abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria pe an . . . 10 coroane
  pe $\frac{1}{2}$ an. 5   "   "
" România și străinătate pe an . . 14 franci
"   pe $\frac{1}{2}$ an 7   "   "

Prețul inserțiilor:
Pentru publicații oficiale, concursuri, edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte, 6 cor., până la 200 de cuvinte, 8 cor., de aci în sus 10 cor.

Corespondențele se adresează redacțiunii „FOAIA DIECESANĂ”; eară banii de prenumerațiune și inserțiuni la ADMINISTRAȚIA Librării și Tipografiei diecesane în Caransebeș

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 138. Metr.

Instrucțiune

cu privire la procedura, ce vor avea a urma organele, respective preoții și poporul dreptcredincios al bisericii gr. or. române din provincia noastră metropolitană față de reformele noaue politice-bisericesci.

După-ce guvernul țerei pe baza imputernicirii primite dela legislațiune, prin ordinul de datul 29 Iunie a. c. Nr. 2020/1895 M. E. a decis și a luat măsuri pentru a introduce articolul de lege XXXI din 1894 referitoriu la căsătoria civilă, — articolul de lege XXXII din 1894 despre religiuina pruncilor din căsătoriile micste, — și art. de lege XXXIII din 1894 despre registrele matriculare civile, — și prin aceste a introduce în mod obligatoriu doană instituțiuni noaue, adică căsătoria civilă și registrele matriculare de stat, cari sunt menite a reforma întreaga viață familiară și socială, față de introducerea acestor reforme radicale, subsemnatul consistoriu metropolitan, ca organ suprem administrativ, pe baza concludesului congresual Nr. 85 p. 7 din a. c., vine a de inviațiunile, ce urmează:

Congresul național-bisericesc față de reformele noaue susindicate a enunțat următoarele:

1. Congresul luând cu părere de reu la cunoșcință acțiunea pornită din partea statului de a introduce instituțiuni, cari sunt qualificate de a slăbi legătura internă a bisericii și a submina temelia religioasă morală a societății bisericesci, aproabă întru toate pașii întreprinși din partea organelor eparhiale în contra întroducerii acelor reforme, și cu plăcere ia act despre deamna apărare a intereselor bisericii din parța prelaților nostri; totodată enunță, că biserica ortodoxă română va lucra și în viitoriu pe terenele legale spre scopul de a esopera

rēdicarea din valoare a acelor instituțiilor de reforme, cari sunt păgubitoare pentru interesele bisericii.

2. Biserica ortodoxă română ca atare numai acea căsătorie o va considera de validă, care va fi încheiată după prescisele bisericii; drept aceea toți credincioșii bisericii noastre vor avea și după întroducerea căsătorisii civile — după încheierea actului civil — a primii taina căsătoriei bisericesci amēsurat presciselor canonice ale bisericii.

Toate acele căsătorii încheiate de credincioșii bisericii noastre, cari pe lângă actul civil nu vor fi încheiate după prescisele bisericesci, în sensul canoanelor bisericii, vor fi considerate de nevalide.

3. Spre scopul de a înlesni și ușura susținerea căsătoriei bisericesci pentru toți credincioșii bisericii, deodată cu întroducerea căsătoriei civile vestirile (promulgările) prealabile, urmate în biserică, se reduc la una pentru publicitate, eară licența proto-presbiterală se șterge, respective se rēdică din valoare.

4. După terminarea procesului divorțial înaintea forurilor civile părțile litigante aparținătoare bisericii noastre vor avea a presenta sentința civilă definitivă la forurile matrimoniale ale bisericii și a cere deslegarea matrimonisului încheiat după prescisele bisericii, ear forurile matrimoniale bisericesci vor avea a urma după procedura sumarie și a delibēra asupra causei de divorț în înțelesul canoanelor.

Pentru a introduce o procedură cât mai ușoară și scurtă, regulamentul congresual pentru procedura matrimonială se va lua sub revisiune.

5. Deși statul civil după legea sa sancționată va purta registrele matriculare civile, totuși biserica noastră ortodoxă română în interesul propriu va continua conducerea matriculelor bisericesci, amēsurat dispozițiunilor de mai nainte întroduse în biserică, și pentru ca acele matricule să corespundă scopului urmărit de biserică, biserica noastră pe calea organelor sale administrative are a controla cu toată rigoarea și a lua mēsuri speciale, ca matri-

culele bisericeii noastre să fie conduse cât mai exact, ca acele să poată servi și de o controlă față de matriculele civile; prin urmare preoțimea bisericii noastre din întreaga metropolie este îndatorată și mai departe în toată regula și exact a purta toate matriculele introduse în biserică, adică: a continua purtarea matriculelor botezaților (născuților), cununăților și ale morților.

6. Deoarece prin ștergerea licențelor protopopesci de cununii protopresbiterii vor perde tacesele avute dela aceste licenții, cari au format o parte considerabilă a dotațiunei protopopesci, eparhiile sufragane vor avea a se îngriji pentru recompensarea și rebonificarea acelor perdeni după împrejurări.

7. Consistoriul metropolitan va avea a da o instrucțiune detaiată pentru introducerea și executarea principiilor enunțate.

Pe baza acestor normative principiale se stăveresc următoarele regule:

I

Relativ la căsătorii

1. Amesurat articolului de lege XXXI. din 1894 cu începere dela 19 Septembrie st. v. — 1 Octombrie st. n. — a. c. preoții parohiali numai după încheierea actului civil de căsătorie pe temeiul „adeverinței oficiale“, ce o vor produce părțile căsătorinde dela respectivul oficiant al statului (§§. 29—36) despre împlinirea actului civil de căsătorie vor putea îndeplini cununia bisericească.

Se observă, ca acel preot, carele va îndeplini taina căsătoriei înainte de încheierea actului civil și fără adeverință dela respectivul oficiant al statului, va fi supus la pedeapsă grea, provăzută în §-ul susprovoacat din art. de lege despre căsătorii.

Abatere dela aceasta dispozițiune se va putea face numai în cazul, când una dintre părțile, care vor voi a se căsători, ar fi atât de greu morboase, încât ar fi amenințată cu moarte înainte de ce s'ar putea îndeplini formele recerute în legea civilă; aceasta abatere însă preotul cununătoriu va fi îndatorat a o arăta numai decât respectivului funcționar civil.

2. Spre scopul de a putea conserva în deplină sănțenie căsătoria bisericească și a întări legătura între credincioși și biserică, și după introducerea noavelor reforme de căsătorii, adică dela 19 Septembrie (1 Octombrie st. n.) a. c. credincioșii bisericii noastre, cari vor voi a păși la căsătorie, mai înainte de toate, ca și până aci, vor avea a se presenta la parohul lor în persoană, prin părinții, tutorii sau imputerniciții dănsilor, spre scopul de a primi informațiunile necesare și a se înțelege asupra pregătirilor, pentru încheierea căsătoriei și numai după aceea vor avea a-și insinua voința la oficiantul civil pentru publicarea și înregistrarea pretinsă de legea civilă.

3. Preotul (parohul) după însinuarea părților, cari vor voi a păși la căsătorie, va erua pedecele

canonice, și încât aceste vor fi dispensabile, va esopera dispensarea acelor dela arhiereul seu, va face vestirea căsătoriei în biserică, și în conțelegere cu părțile, va stabili ziua, când după încheierea actului civil vor avea a se presenta la săvărșirea cununiei bisericesci. Acest termen poate fi pus numai pe zile, în care după prescisele bisericii căsătoriile nu sunt oprite.

Încât preotul va afla, că există între părți astfel de pedecă canonică, care nu poate fi dispensată, va face atente părțile, că nu pot fi admise la căsătorie.

Despre împlinirea acestor dispozițiuni preotul va lua act oficial, și-l va păstra în archiv.

4. La terminul prefapt în înțelesul punctului precedent părțile, care vor voi a păși la căsătorie, provăzute cu „adeverință“ despre împlinirea actului civil și îmbrăcate sărbătorește, conform usului din trecut, împreună cu nașii și nuntașii se vor presenta în biserică pentru a primi dela preotul competent taina căsătoriei bisericesci după prescisele canonice ale bisericii noastre ortodocse. Eară preoții parohiali sunt îndatorăți, după încheierea actului civil pe toți acei credincioși, între cari nu există pedecă canonică, precum și dacă pedecă canonică este dispensată, a-i cununa cu observarea tuturor formelor rituale prescise de biserică.

5. După introducerea căsătoriei civile pot obveni casuri, în care părțile, care vor voi a păși la căsătorie, vor fi admise la împlinirea actului civil și vor putea produce adeverință despre îndeplinirea celui act, totuș existând între acele părți pedecă canonică nedispensabilă, nu vor putea fi admise la cununia după prescisele canonice ale bisericii noastre ortodocse, precum sunt:

a) un individ aparținând bisericii noastre ortodocse nu poate fi admis la căsătoria bisericească cu alt individ, care nu aparține uneia din bisericile creștine recunoscute;

b) un individ, carele a fost căsătorit după prescisele canonice ale bisericii noastre, nu poate fi admis la altă căsătorie bisericească, până când nu va dovedi cu sentință definitivă dela forurile matrimoniale bisericesci, că căsătoria bisericească de mai înainte este desfăcută finalmente prin forurile competente bisericesci și că dănsul prin sentință este admis la altă căsătorie bisericească validă.

6. Preoții parohiali peste tot la săvărșirea căsătoriei bisericesci, pe lângă observarea strictă a dispozițiunilor din legea civilă sunt îndatorăți, întru toate a se conforma presciselor canonice ale bisericii noastre ortodocse.

7. Deși statul prin art. de lege XXXI. din 1894 administrațiunea justiției matrimoniale cu începere dela 1 Oct. st. n. a. c. o a pus în competența județelor civile, totuși biserică noastră și față de aceasta lege civilă rezervându-și dreptul de competență judecătorească în afacerile matrimoniale, relativ la căsătoria bisericească; — forurile matri-

moniale bisericesci rămân în funcțiune, și cu observarea formelor legale vor avea și în viitoriu a delibera cauzele matrimoniale bisericesci după legile canonice ale bisericii. Eară în special:

a) Forurile matrimoniale bisericesci vor avea a nisui, ca cauzele divorțiale, cari sunt în curgere până la 1 Oct. st. n. a. c. să fie terminaue cu sentință definitivă. Eară după 1 Oct. st. n. a. c. în colo procesele matrimoniale neterminate (nefinalisate) vor fi a să transpune la forul competent civil, având forurile matrimoniale ale bisericii no-

stre a reveni la acele numai după ce vor fi deliberate definitiv prin forurile civile, spre a delibera asupra căsătoriei bisericesci.

b) În casurile de divorț părțile aparținătoare bisericii noastre în viitoriu după terminarea procesului civil vor avea a-și presenta estrasul de cununiă despre căsătoria bisericească; împreună cu sentința definitivă a forurilor civile, la scaunul protopopesc competent ca for de prima instanță și a cere deslegarea matrimoniuului bisericesc și prin forurile matrimoniale competente ale bisericii.

(Va urma)

PARTEA NEOFICIALĂ

La înăugurarea monumentului lui Constantin Diaconoviciu-Loga

*Tu umbră-a vremilor trecute,
Bogate 'n fapte și eroi, —
Resări din gliile tăcute
Și îndreaptă ochii tăi spre noi:
Să vezi un neam întreg venit
Ca să-ți vestească, scump bărbat,
Că 'n agrul sânt, ce l'ai muncit,
Sămânță bună ai sămănat! —*

*Luceafăr al vieții grele,
Ce-apasă încă-al tău popor,
Cobori de sus, cobori din stele,
Privesce în fața tuturor
Să vezi căldura, ce ne leagă
De tine, de-al tău falnic nume,
Ne leagă de pleiada întregă,
Ca tine, -- dusă 'n altă lume.*

*De-avem trecut, — e dela voi! . .
Mărtiți se fiți, că ni-l ați dat,
Căci viitoriu-l facem noi
Din focul, ce ni'l ați lăsat
De părințască moștenire,
Ce pân' la voi nu'l cunoașteam:
A limbei strămoșesci iubire,
Căldura dragostei de neam!*

*A-ți suferit! . . Și v-ați luptat
Să ne scăpați limba de moarte;
Și ceriul v'a încoronat
Cu bun succes luptele toate.*

*Ni-ați dat'o! . . Și noi vă jurăm
Pe gliile, ce vă apasă,
Că dac' ar fi earăș s'o dăm:
Din noi, nici unul viu n'o lasă! . .*

* * *

*Ți-am rădicat acest mic semn
De pietate, scump bărbat!
E simplu, e modest, — dar' demn
De numele, ce l'ai purtat.
Nu tu, — ci lumea vrem s'o știe,
Că la-ai săi „mari“ Româniul ține;
Și 'ntre cei mari, — cu o mândrie
Te-au pus Româniul și pe tine.*

*Căci mare-ai fost! Ca tine nime
N'a știut, cu zel să răspândească
Prin înșetata tinerime
Cultura, cartea românească.
De suntem azi și noi o viă
Isbândă a visurilor tale,
Tu ne-ai făcut! — Mărire ție!
Tu ne-ai condus pe dreaptă cale!*

*Din neam în neam să 'l preamăriți
Români, pe-acest luceafăr mare!
Și 'n luptele, ce vin, uniți
Să fiți, că atunci ni-e neamul tare!
Ear de reți trece câte-odată
Pe lâng' aceștia petri reci:
Să-i ziceți: „binecuvântată
Ți fie pomenirea 'n veci!*

Studiu

despre Celți și numele de localități.

Dedicatie P. S. S. Domnului Episcop NICOLAE POPEA

(continuare)

Dar să mai revenim la celticul *ab*, tată. Abu și bu la Arabi tată, ab-ul (ul=mare) tată mare; abba și abbas la Syri, tată, (Oberm. I. 4); apa la Magiari tată. În latina creștină abas (abate), abbé la Francezi, Abt, Apt la Nemți înseamnă un preot. După aceste se vedem ceva în latina veche. *Av*-us tată bătrân și *ava* mamă bătrână; din ab schimbându-se b în v, și dacă am celtiza adecă am pune pe ba (bun) ar fi b-av-us și b-av-a; și aci s'ar putea pune întrebarea, că oare cuvântul baba la noi, e deadreptul femininul dela babu, ce nu-l avem, sau e formă din b-av-a? Destul, că din avus latin, căzând v la noi a remas *auș*, tată bătrân (la Magiari *ös*, în genere strămoș) și am ajuns la cuvântul moș, ce eu îl derivez din *ma* bun și *auș*=oș=m'oș, moașă; apoi strămoș, strămoașă. Cumcă în moș e conceptul: bun=ma, dovedesc și formele: străbun, străbună; ba în unele locuri cătră moș zicem bun, cătră moașă bună. (cum am zis și în casa noastră); deci bonus avus=moș; dar chiar și cuvântul latin bonus s'a compus cu ba=bun. La noi cuvântul moș s'a adus în legătură cu *maiores* la Latini, adecă: mai marii, combinând, că *maiores* s'au sincopat, scurtat în moși; acuș cu *maius* (comparativul neutru) mai mare, dar deși moșii sunt și mai marii noștri, acest concept pentru limbile romanice nu e acomodat; astfel nici *mare* nu precede din *maiore* scurtat. O formă asemenea cu m-a(v)us, avem în deus *Maius*, și deși s'erbătoarea moșilor se ține în *Maiu*, cuvântul moș nu-l pot reafila în numele *lunei*: *Maius*, ei în m-av-us m-auș, m'oș. Astfel în limba românească, cu cari numim pe membrii familiei, parte sunt de-adreptul celtice, parte se pot esplica numai cu ajutoriul limbii celtice.

E) Esplicarea numelor de localități

a) Părëndarea popoarelor migratoare.

În partea generală am arătat pe scurt ramurile indo-arice și gruparea lor în Europa; iară aci voi împărtăși o cronologie despre migrarea popoarelor, cari sau au locuit în Dacia, sau au fost trecătoare prin Dacia, sau pela marginile ei, pentru că unii scrietori străini numele de localități de pe teritoriul Daciei, le deduc din limbele slavene, alții din cele germane mai ales gotice, până ce unii aserează în genere, că acele purced din limbele popoarelor migratoare, și mai bucuros voiesc ei, ca acele nume să fie de origine americană, decât românească sau din vechime și susținute de Români, căci tendința e, de a face lumea să creadă, că noi ne-am așezat aci, mai târziu decât alte popoare.

Trebue să permit o adeverință dela mulți istorici de renume, că mai toate popoarele din timpul migrării s'au oprit de regulă pela Dnipru și Nistru și din acest prejur unele și-au luat calea pela izvoarele Dniestrului și Dniprului spre nord, pela spatele Carpaților cătră Vis-

tula; eară altele și-au luat calea pe lângă țărmurii nordici a-i mării negre, spre gurile Dunării și au trecut Dunărea, și numai unele și-au lătit țara până în Carpații răsăriteni, și mai puține s'au așezat în Dacia.

După cucerirea Daciei prin Traian și așezarea coloniilor romane la an. 106—107 d. Cr. popoarele s'au părëndat unele pe altele spre apus sau spre amiazăzi.

Pe timpul colonisării noastre, la răsăritul Daciei, dincolo de Dnistru (Tyras) și la nordul Daciei, dincolo de Carpați, dela Volga până la Vistula, vecinii Daciei au fost Sarmatii împărțiți în mai multe popoare, și ele au fost îmburdat imperiul Seythilor. Traian și următorii lui au purtat resboaie cu Sarmatii.

Goții la începutul secolui al 3-lea îmburdă imperiul sarmatic; un ram din Goți, cei dela apus, pela marea neagră, Dnipru și gurile Dunării se fac vecinii Daciei; iară celalalt ram la spatele Carpaților cucerește până în Esthland și Liefland, și acest ram împinge pe Sarmatii peste Carpații nordici, și Sarmatii năvălesc spre amiazăzi cătră Tisa și Dunărea de sus. Goții cei de cătră marea neagră încă pe timpul împăratului Caracalla la an. 215 d. Cr. înaintează între Carpați și Dunăre și apoi de aci trec Dunărea și la an. 215 bat pe împăratul Decius, eară la 238 repoartă o victorie mare la Nyssa. Aurelian împăratul 270—275 d. Cr. s'a luptat cu Goții și uheori i-a bătut, dar' din cauza multimii lor, și-au refraș legiunile (ostașii) din Dacia (după unii și poporul roman) și Goții încep de a scoate tribut dela pământeni Daciei.

Vin *Hunii* peste Goți, îi bat și pe cei dela răsărit și pe cei dela apus. Atanarich un rege al goților dintre Dunăre și Carpați cu o parte de goți scapă în ripele Carpaților și la 375 d. Cr. în Carpați, anume în Ardeal bate pe Sarmatii, despre cari, nu se știe, că pe ce timp au trecut ei Tisa și au ajuns în Ardeal. Attila moare la an. 453 d. Cr. și în câțiva ani, cade imperiul cel mare al Hunnilor.

Bulgarii în an. 487 se arată la țărmul mării negre și gurile Dunării; în calea lor bat remășițe de Goți și de Hunni și apoi trec Dunărea și se așază în jurul Balcanului.

Gepizii, sub regele Ardarich, după moartea lui Attila, cuprind Panonnia și o parte din Dacia, virosimil până cătră Olt, și mai multe triburi de Goți, împrașcياți în țările nordice ale Dunării, au simțit puterea lui. Nici nu trece o sută de ani și imperiul Gepizilor, la an. 527 se îmburdă.

Longobarzii erau cunoscuți încă pe timpul lui August († 14 d. Cr.) și se arată la rîurile Elba și Rhin. Audoin regele lor la 527 cuprinde o parte din Panonnia iară fiul său Alboin învinge și ucide pe Cunnimund regele Gepizilor, dar' Longobarzii strîmtorați de un popor nou de Avari, la 568 pornesc spre Alpii Italiei, și aci după numele lor se fundează Lombardia.

Slavii între Don și Nipru și la nord spre Vistula, cuprind mai tot acel teren, ce'l avură Sarmatii și apoi Goții. Slavii asemenea se împart pe două căi; unii trec pela spatele Carpaților, alții sub nume de Anți, în secolul

al 6-lea trec peste Dunăre în imperiul roman dela răsarit. Slavii au fost ajuns și între Prut și Carpați; și aici e o întrebare, că trecut'au ei în Ardeal?

Dar *Avarii* nu au lăsat, ca popoarele de mai înainte să se încălzească în Dacia. Avarii după trup și datine sëmăneau Hunnilor; ei la an. 560 s'arată și cuprind Dacia. Bulgarii li s'au supus, apoi Longobarzii, cărora Avarii li-a ajutat (567), ca să spargă imperiul Gepizilor, Panonia devastată au predat-o Avarilor și Longobarzii s'au retras spre Italia. Un nou ram de Bulgari a pornit dela Volga, a venit în ajutorul Bulgarilor supuși. Kubrat la 635 aruncă jugul Avarilor, eară Asparuch la 678 în Mesia, fundează imperiul bulgar. Popoarele s'arcoală asupra Avarilor, Francii sub Carol cel mare la 769 îi sparge de tot; frânturi din Avari scapă în Dacia centrală (Ardeal) și în alte părți. și nu trece un timp de o generațiune, și de Avari nu s'au mai pomenesc.

Cazarii un popor de dincolo de lacul Maeotis în secolul al 6-lea și 7-lea au domnit la nordul mării negre și în Crimia, și după ce la Dnipro au batut pe Slavi s'au întors până în Carpați; ei încă au contribuit la spargerea Avarilor și s'au așezat în unele locuri ale Avarilor. După 850 au fost în floarea puterii lor, eară la 1016 Rușii și Bizantinii i-au sfărmat.

Ungurii au locuit la spatele Cazarilor, și la 880—888 cuprind mai întâiu Panonia de sus, și de aci s'au lătesc.

Dr. At. Marienescu

(Va urma)

Prelegeri din teoria muzicii

făcute pîntru elevii institutului pedagogic-teologic din Caransebeș

Introducere

Muzica este arta, care s'arvește de tonuri pentru exprimarea simțimintelor și emoțiilor sufletesci. Ea este o limbă universală, care e din inimă și merge la inimă, și este pricepută de toți oamenii.

Cuvîntul *musică* își trage originea din cuvîntul grec *Musă*. Grecii antici numiau cu acest cuvînt arta și știința, cari stăteau sub paza sau protecțiunea muzelor.

Mai târziu, mai ales cu începutul creștinismului, când arta și știința au început a s'arvolta mai mult, acestea au primit numiri deosebite, și numele *musă* a rămas numai pentru arta musicală.

Vorbînd de poporul *grec* nu voim s'aricem, că numai poporul acesta ar fi cultivat arta muzicii.

Sânta scriptură ne vorbește de mai multe ori despre folosirea muzicii la festivități bisericesci, în rîsboae ș. a.

S'ar poate crede cu siguranță, că arta aceasta a existat la începutul omenimei, fiindcă ea este un ceva, de care atât omul cel mai cultivat, cât și cel

mai puțin cultivat, ba chiar și s'elbaticul, nu se poate lipsi.

Muzica este proprietatea tuturor oamenilor din toate timpurile, cu aceea deosebire, că la unele popoare s'ar cultivat și s'ar cultivă mai mult, la altele mai puțin.

*

Muzica s'ar basează pe *frumsețea melodică, armonică, dinamică și ritmică*.

Sub *frumsețea melodică* s'ar înțelege înșirarea plăcută și ingenioasă a tonurilor singurateice unul după altul.

Frumsețea armonică este unirea mai multor tonuri deosebite în consonanță.

Frumsețea dinamică s'ar basează la raportul tăriei tonurilor.

Frumsețea ritmică s'ar basează pe raportul timpului împărțit.

*

Arta musicală, ca și celelalte arte, s'ar împarte în *teoretică și practică*. Una fără alta nu poate exista, de oare ce se basează una pe alta.

Teoria muzicii s'ar împarte în: Teoria elementară, Arta armoniei (accordurilor), Arta compozițiunii, Arta instrumentațiunii, Arta cîntării, Istoria muzicii, Acustica muzicii și Estetica muzicii.

1. *Teoria elementară* este știința generală, care s'ar ocupă cu părți fundamentale ale artei, d. e. de modul cum s'ar nasc tonuri, sistemul tonurilor de forme notelor și de alte semne etc.

2. *Arta armoniei* este știința despre accorduri, formarea, legarea, disolvarea, și succesiunea lor.

3. *Arta compozițiunii* este știința despre contrapunct, notațiune cifrată, (general bass) și formele musicale.

4. *Arta instrumentațiunii* este știința despre instrumente musicale și folosirea lor în orchestra ori în piese de solo.

5. *Arta cîntării* ne învață cum s'ar cultivăm vocea omenească.

6. *Istoria muzicii* tractează despre starea muzicii.

7. *Acustica* este știința despre sunet.

8. *Estetica muzicii* este știința despre frumosul în musică.

Practica muzicii este predarea compozițiunilor musicale ce s'ar face în două feluri: prin instrumente și prin vocea omenească. În cazul întâiu s'ar numesc *musică instrumentală*, în cazul al doilea *musică vocală*.

Muzica vocală și instrumentală s'ar pot îmbina d. e. în opera etc.

*

Muzica s'ar împarte după caracterele ei diferite în *bisericască și lumească*.

Muzica bisericască s'ar folosesc și s'ar folosit

pentru ridicarea simțimentelor religioase în decursul serviciului bisericesc.

Musica lumească este tot așa de idealică ca și cea bisericească, însă are alt cerc de simțiri, ea este icoana care ne înfățișează lumea tristă și veselă în tonuri.

„Afaceri caransebeșene“

„Tribuna în Nr. 194 și 195 publică din nou sub titlul „Afaceri Caransebeșene“ o corespondință din Caransebeș, în carea „corespondentul“ ei se ocupă cu răspunsul meu dat lui în Nr. 178 al „Dreptății“, la acușele sale din corespondența publicată în Nr. 162 al „Tribunei.“

Nu aș reflecta de felul învinuirile ce mi s-au făcut, dar fiindcă persoana mea o arată publicului ca și cum eu aș fi în detrimentul comunității de avere, precum și cauza stagnării afacerilor noastre sociale, îi mai fac puține reflexiuni la *zama lungă* a „corespondentului“, și spre acest scop rog ospitalitatea „Foaiei diecesane“ pentru-că „Tribuna“ nu publică nimic ce i-ar demasca corespondenții ei, de altă parte pentru scopul meu ajunge „Foaia diecesană“ căci o are fiecare comună grănicerească și astfel grănicerii noștri au posibilitatea de a ceti reflexiunile mele, care și așa în prima linie pe de-nșii îi interesează, fiind vorba de averea lor.

Corespondentul Tribunei nu a fost mulțumit cu comunitatea de avere, pentru-că aceasta n'a pus spesele pentru înmormântarea regretatului general Doda, și așa dânsul a nescocit și publicat în „Tribuna“ acea *minciună*, că e generală indignațiunea; apoi și-a luat osteneala a se ocupa și de persoana mea.

Eu am dat deslucirile necesare și socoteam, că acuma se va da pace răposatului general, — e, dară am făcut socoteală fără „corespondentul Tribunei“, și el acuma din nou susține învinuirile sale, adăugând încă și altele, și toate aceste le face bătându-se în piept, că e român și ca atare are dreptul de a face „critică obiectivă isvorită din gândul de a se îndrepta respective înlătura unele neajunsuri și de a abate pe cei din fruntea Comunității de avere dela pașii, cari după părerea multora, une-ori sunt greșite și păgubitoare.“

E, dară dl „corespondent“ ar trebui să știe, că nu e destul a fi român, pentru ca să ai dreptul și să poți face critică obiectivă și ca să delături neajunsuri. La aceasta să cere mai întâiu de toate *pricepere*, apoi o temeinică cunoștință de cauză.

Dl „Corespondent“ nu are nici una nici alta, căci altminterlea nu ar cere dela mine, ca eu să-i dovedesc afirmațiunile sale, dară nici nu ar spune neadevăruri.

În loc de pricepere și cunoștință de cauză „Corespondentul“ are numai mania de a se considera pe sine de persoana cea mai autorizată pentru a judeca pe toți și toate și pentru de a da directivă tuturor lucrărilor noastre, fie acelea de orice natură. Pe lângă această manie mai are și o bunicică dosă de răutate.

Aceste însușiri nobile ale dlui corespondent nu îi dau calificațiunea recerută pentru de a-mi judeca activitatea mea și a tuturor celor, cari au parte în conducerea afacerilor Comunității de avere, între cari sunt și bărbați de *valoare nedisputabilă*.

Activitatea mea în serviciul Comunității de avere a fost condusă numai de interesele binepricepute ale ei și aceste interese mă vor conduce și pe viitoriu ori ce ar zice „corespondentul“ carele din poziția sa înaltă poate să vorbească, ce îi place și cum îi place, căci nimăruia nu e responsabil; deși cel puțin ar trebui să se simțască responsabil față de pozițiunea sa, la care nu a ajuns cu calificația — cum zice — după §. 122 din statutul organic, ci numai după §. 121 adecă calificația unui preot de rând.

Dlui corespondent nu i-a plăcut, că mi-am făcut — după cum zice Dlui — biografia; însă eu dacă am făcut-o, am făcut-o constrâns de domnia-lui. Dară de ce nu-și face și domnia-lui biografia, ca să ne arăte îndreptățirea de a se amesteca în toate lucrurile? Îi este doară rușine de ea? Da, nu cutează; să vede că e voinic din tufă; de aceea nu-și arată publicului numele și fața adevărată.

Este caracteristic, și acest lucru Celce e obiectiv și spune adevărul, nu vorbește de sub ascuns, nu atacă din ascuns, ci își arată numele.

Ce privește societățile și reuniunile locale, dl corespondent ar trebui să știe, că pe timpul când Caransebeșul nu avea fericirea de a-l număra și pe dlui între locuitorii săi, mergeau lucrurile bine; numai decând dlui cu prietenii săi și-au propus a se pune în frunte și a conduce toate a ajuns societatea de lectură în starea ei deplorabilă.

Ca de încheiere adaug, că nu am motiv să-mi fie rușine de activitatea mea în vieța cetățenească și cea bisericească, cu atâta mai puțin de comportarea mea socială; eu nu m'am vîrit nici unde, pe când din contră la dl „corespondent“ am văzut și vedem silința de vîrire, dară ce sunt eu vina, că până acuma nimenea n'a avut lipsă de dânsul?

În sfârșit im exprim părerea, că dl corespondent ar face foarte bine, dacă nu s'ar tot freca de persoane, cari nici grija nu i-o au. Să măture dânsul înaintea casei sale; să nu se tot atingă de priceperea, calificațiunea reală sau morală a unuia sau altuia, căci altminterlea ușor se poate întempla, ca cineva să se atingă de persoana D-sale, și știe foarte bine, că *interesul său cere, ca un vel oare care să nu fie ridicat*.

Ilie Curescu

președ. comunității de avere.

Celui, pe care-l privește . . .

De un timp încoace s'au înmulțit „corespondenții“ din Caransebeș ca bureții după ploaie. Nici una din foile noastre de Doamne nu-s nemănjite de ei, cari conduși de fel de fel de simțimente dau năvală să pună lumea la cale. . . . *din tufă*.

Pe mine mă privește numai corespondentul caransebeșan al „Tribunei.“ Acesta în Nr. 195 al „Tribunei“ între alte multe verzi-uscate scrie următoarele:

„La reuniunea de cântări, de când stă în frunte omul de încredere — adică subscrisul — al dlui președinte — Ilie Curescu —, lucrurile merg scărfăind de tot! „Bag' seumă ca să fim avisați la corul din Lugos? Nu știm!”

Cuvintele acestea nu mai au lipsă de comentariu. Tendința or mășavă e vedită.

Eu nu pot presupune, că autorul lor n'ar ști ce scrie și n'ar cunoaște starea reuniunii noastre, și tocmai din astă cauză, pentru cuvintele referitoare la mine, mă aflu îndemnat a numi acest mod de a informa publicul — o infamie.

Caransebeș la 8 Septembrie 1895.

Dr. Petru Barbu,

președ. Reuni. rom. de cânt. și mus.
din Caransebeș.

Varietăți

Scire personală. Prea Sântia Sa Domnul episcop diecesan Nicolae Popea a sosit la Caransebeș Marți în 5 Septembrie v. d. a.

Conferință. Prea Sântia Sa Părintele episcop al Aradului Ioan Meșianu a convocat pe Marți în 5/17 Septembrie a. c. o conferință, la carea au participat Prea Cuvioșia Sa părintele Arhimandrit și vicariu episcopesc al Orășii-mari Iosif Goldiș și părinții protopresbiteri din întreaga eparhia Aradului. Obiectul, de carele s'a ocupat aceasta conferință este: a combina asupra modului de procedere și a ținutei preoției și poporului în fața introducerii reformelor politice-bisericești în conformitate cu instrucțiunea edată de prea venerabilul consistoriu metropolitan.

† **Constantin Radulescu.** Familia regretatului C. Radulescu au mai primit condolențe dela Prea Sântia Sa Episcopul Nicolae Popea; dela Prof. de univ. Eusebie Popoviciu și Dr. I. G. Sbierea din Cernauți; dela familiile Droc-Barcian din Giurgiu, Drăgănescu din Cinci-biserici, cav. de Androchovici din Partesci, în Bucovina; Hossu Longin din Deva ș. a.

Prelegerile la institutul nostru pedagogic-teologic s'au început. Azi săptămâna a avut loc în biserica catedrală chemarea Duhului sânt. Înscriși sunt 73 pedagogi și 35 teologi.

Condamnații în procesul Memorandului sunt agrafați; Luni au fost eliberați din temnițele Seghedinului și Vașului.

Himen. Patriciu Rădoiu teolog abs. din Borlova, ș'a încredințat de soție pe amabila Domnișoară Elena Bona din Sadova.

A apărut: Nu desperați! Cor bărbătesc de Ioan Vidu, Logoj. Proprietatea autorului. Prețul 30 cr. Tipariul tipografiei diecesane din Caransebeș.

Convocare. Prin aceasta se convoacă adunarea generală a societății române de cântări și muzică din Caransebeș pe Duminică în 24. Septembrie v. a. c. la 3 oare d. a. în sala Casinei. — Caransebeș la 7 Septembrie 1895. — Dr. Petru Barbu, preș. soc.

Mulțămită publică.

Pe toți p. t. amici și cunoscuți, cari și-au exprimat condolența pentru pierderea soțului meu Constantin Radulescu, îi rog în numele meu și al întregii familii să primească profunda noastră mulțămită.

Veduva Paulina Radulescu.

Publicațiune

În Logoj se va deschide cu probabilitate la 1-a Octombrie a. c. școala agronomică, a cărei scop este, de a crește agronomi practici, cari după recerintele de acuma se poată conduce rational economii mai mici.

Spre a desvolta agricultura între cei împăduriți, Comunitatea de avere conform decisului adunării generale din 15-lea Iulie 1892 a înființat pentru școala numită 10 stipendii adică va susține întru'nsa pe spesele ei pe cât timp școala va exista 10 aspiranți din familii serace solvind pentru fie-care la an pentru studiu, vipt, cortel, încălzit, luminat și spălătură 150 fl. v. a.

Aspiranții pentru aceasta școală trebuie să dovedească:

1. Că au trecut de 17 ani.
2. Că știu ceti, scrie și socoti.
3. Că sunt sênătoși.
4. Că au purtare morală bună.

În urmarea aceasta sunt provocați toți acei împăduriți ai Comunității de avere, cari doresc a cerceta numita școală a se înfătoșa naintea Comitetului la 25-lea Septembrie 1895, 11 oare nainte de ameză, unde va primi informațiunile mai de aproape.

Caransebeș 13 Septembrie 1895

2—3 [65]

Ilie Curescu,
președinte.

Licitațiune minuendă

Pre basa înscuviințării Venerabilului Consistoriu diecesan ddto 28 Februarie anul 1895 Nr. 600 B. respective din 18 August a. c. Nr. 2415 B. se escrie licitațiune minuendă pentru lucrările de renovare și adaptare la biserica comunei Prilipeț lângă Bozovicu cu prețul de esclamar 3236 fl. 91 cr. v. a. și anume pentru lucrul lemnariului la acoperemântul bisericii 1766 fl. 49 cr. v. a. eară pentru lemnul recerut la turnul bisericii, din preună cu acoperemântul turnului cu aramă suma de 1470 fl. 42 cr. v. a.

Licitațiunea se va ținea în Prilipeț în cancelăria parohială Duminecă în 22 Octomvrie 1895 căl. v. la 11 oare antemeridiane.

Reflectanții sunt poftiți a se presenta în ziua și oara deșiptă în comună, având a depune la începerea licitații vadiul de 10% în bani gata, sau în hârtie de valoare.

Specificațiunea și planul se pot vedea ori și când la cancelăria parohială gr. ort. rom. din loc.

Prilipeț, din ședința comitetului parohial ținută la 3 Septemvrie 1895 căl. v. 1—3 [67]

Ioan Saberca
preș. com. par.

Chirilă Sêrbu
not. ad hoc. al com. par.

Concurs

La școala comună elementară din **Bogoltin**, cu limba de propunere română și maghiară este de întregit postul de învățătoriu.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. În bani gata 400 fl.
2. Pentru scripturistică 10 fl.
3. 24 metri lemne de ars.
4. Locuință naturală și grădină de legumi.
5. Dela fiecare înmormântare 40 cr.

Suplicele timbrate regulat, scrise în limba maghiară și adresate către Înaltul Ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune, sunt a se trimite la comitetul adm. a Comitatului Caraș-Severin cel mult până la 8 Octomvrie a. c.

Învățătoriu numit este îndatorat a împlini și agențele de cantor după ritual gr. or.

Reflectanții se se prezenteze în persoană la Magnificiența Sa Dl Inspector reg. de școale.

Bogoltin la 8-lea Septemvrie 1895. [68] 1—3

Palean Pavel,
primariu.

Dobrov,
notariu.

Concurs

Conform ordinațiunei consistoriale ddto 18 August a. c. Nr. 2421 Șc. se scrie concurs pentru ocuparea postului învățătoresc la școala confesională gr. or. rom. din **Cadar**, protopresbiteratul Buziașului, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în Foaia diecesană.

Emolumentele sunt:

1. Salariu în bani gata 140 fl.
2. 12 Hl. și 30 litre de grâu;
3. 12 Hl. și 30 litre de cucuruz;
4. 24 metri volum de lemne aduse în curtea școalei;
5. 4 jugere pământ fênaț și 800 stânjeni pătrați pământ de arătură;
6. Cortel liber cu grădină intravilană.
7. Paușal pentru scripturistică 5 fl.

8. Paușal pentru conferințele învățătoresci 8 fl.

9. Dela înmormântări, unde va participa 50 cr.

Alesul învățătoriu este îndatorat a purta cantoratul, a compune socoțile bisericesci și școlare și a purta agențele notariale ale comitetului și sinodului parohial.

Reflectanții au se și înainteze recursele cu documentele prescise, adresate comitetului parohial, administratorului protopresbiteral **Aureliu Dragan** în **Ghilad** per **Csákova**, și se vor presenta în vre-o Duminecă sau sêrbătoare în s. biserică, dar nu în ziua alegerii.

Din ședința comitetului parohial ținută în **Cadar** la 29 August 1895.

[66] 1—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine **Aureliu Dragan** adm. protop.

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățătoriu la școala confesională gr. or. română din comuna **Coșava**, protopresbiteratul Făgetului, se scrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salariu în bani gata 300 fl.
2. Pentru conferință 8 fl.
3. Pentru scripturistică 5 fl.
4. Lemne în natură 32 metri aduși în ocolul școalei, din care are a se încălzi și școala.
5. Locuință liberă în edificiul școalei cu grădina de un juger.
6. Dela înmormântări unde va fi poftit 20 cr.; ear cu liturgie 50 cr.

Dintre recurenți va fi preferit cel cu cunosciența muzicii vocale și instrumentale cu scopul de a înființa și conduce un cor vocal.

Alesul învățătoriu este îndatorat a purta cantoratul în și afară de biserică, a instrua pre școlari în cântările bisericesci și a compune socoțile bisericesci, școlare și fundamentale.

Comitetul parohial dorește, ca recurenții se se prezinte în vre-o Duminecă sau sêrbătoare în s. biserică, dar nici decum în ziua de alegere.

Alesului învățătoriu i-se pune în perspectivă îmbunătățirea salariului cu doană jugere de pământ, dacă va presta rezultat îmbucurătoriu în instruirea elevilor.

Cei-ce dorese a ocupa acest post învățătoresc au se și subștearnă recursele ajustate cu documentele necesare conform statutului organic și regulamentului pentru organizarea învățământului, adresate comitetului parohial din **Coșava**, la oficiul protopresbiteral gr. or. rom. în **Făget**, până la termenul prescise.

Coșava, din ședința comitetului parohial ținută la 29 August 1895. 1—3 [69]

Antoni Angel
președinte.

Adam Angel
notariu.

În conțelegere cu mine **Sebastian Olariu** protop. tract.